

documentaire

Holland Doc
Stayin' Alive In Jo'burg
22 september, ca. 22.50 uur, Nederland 2

De binnenstad van Johannesburg is een van de gewelddadigste gebieden van de wereld. De meeste kantoorpanden staan leeg of zijn gekraakt en worden bewoond door illegale Afrikanen uit naburige landen. We volgen Ismail Farouk, sociaal-geograaf en een van de weinigen die toegang hebben tot deze gemeenschappen, op zijn zoektocht naar oplossingen om de binnenstad schoon, veilig en leefbaar te maken. De stad maakt zich intussen op voor het WK voetbal in 2010. Men wil de binnenstad 'schoonvegen', zodat de wedstrijden zonder problemen gespeeld kunnen worden. Maar gaat dit lukken? En wat voor gevolgen heeft dit voor al die duizenden migranten?

Regie, camera en montage: Rob Schröder

televisie

Buitenhof
13 september, ca. 12.00 uur, Nederland 1

In *Buitenhof* een discussie over de toekomst van de stad.

Tegenlicht
Amsterdam Makeover 2040
14 september, ca. 20.55 uur, Nederland 2

In Nederland heeft alleen de hoofdstad metropolitan ambities. Amsterdam is dan wel een oude dame vergeleken bij pubers als Singapore en Abu Dhabi, maar ze heeft haar zinnen gezet op een makeover. Echter: wat betekent die voor haar lichaam, haar longen, haar hersens, haar ziel? En voor het aloude concept Randstad? *Tegenlicht* peilt de visies en meningen in binnen- en buitenland. Met onder anderen economisch geograaf Richard Florida (Toronto), stedensocioloog Saskia Sassen (New York/London), de Amsterdamse stadsplanner Zef Hemel, VROM's directeur ruimtelijke ordening Henk Ovink en professor in de landschapsarchitectuur Adriaan Geuze, kritisch denker over planning in Nederland.

Regie en research: William de Bruijn

Draadstaal
20 september, ca. 20.25 uur, Nederland 3

Het satirische programma *Draadstaal* wijdt een hele aflevering aan het thema stad.

Tegenlicht
Grand Paris: de president en de architect
21 september, ca. 20.55 uur, Nederland 2

De Franse president Sarkozy wil niet alleen – zoals zijn voorgangers – een prestigieus gebouw in zijn naam laten bouwen, hij wil de toekomst van de stad Parijs vormgeven. Daarom nodigde hij in de zomer van 2008 tien vooraanstaande architecten uit om een plan te maken voor de duurzame groei van Parijs. Voor de Nederlandse architect en stedenbouwkundige Winy Maas van het bureau MVRDV staat er vel op het spel. Met negen andere teams, waaronder die van de Franse starchitecten Jean Nouvel en Christian de Portzamparc, is zijn Rotterdamse bureau geselecteerd om mee te denken over het omvormen van Parijs en zijn voorsteden tot 'metropool van de 21ste eeuw'. *Tegenlicht* volgt een jaar lang de ontwikkelingen rond het prestigieuze project 'Grand Paris' door de ogen van de Nederlandse architect en deelnemer Winy Maas.

Regie: Bregtje van der Haak

Documentaire Metropolis TV
Nieuw in de stad
21 september, ca. 22.50 uur, Nederland 2

Hoe maak je een nieuwe start in een vreemde stad? Vier correspondenten van *Metropolis TV* laten zien wat het begrip verstedelijking betekent op individueel niveau. In vier wereldsteden volgen ze een nieuwkomer vanaf het moment van aankomst. We ontmoeten ze op het treinstation of het vliegveld en gaan zes maanden lang met ze mee op zoek naar een nieuw bestaan. In Lusaka (Zambia), Shanghai (China), New York (VS) en Bogotá (Colombia).

Regie: Alejandro Chaparro en Leo Rua Puerta (Bogotá), Cleopatra Hamaambo (Lusaka), Bas Roeterink (Shanghai), Kel O'Neil en Eline Jongsmma (New York)
Samenstelling: Eva de Breed

radio

De avonden
Eeuw van de Stad Live
3 september, ca. 19.00 uur, Radio 6

Live van uit Pakhuis de Zwijger. In de uitzending zijn onder anderen Winy Maas, Tracy Metz, Rik Delhaas en Zef Hemel te gast. Publiek is welkom.

Presentatie: Floortje Smit en Lotje IJzermans

Villa VPRO – Bureau Buitenland: Addis Abeba
17 en 18 september, ca. 15.30 uur, Radio 1

In het kader van een gigantisch woningbouwproject moeten in de Ethiopische hoofdstad in tien jaar 150.000 flats gebouwd worden. Hiermee wil men de enorme stroom migranten, die dagelijks in de stad aankomen, een plek geven. Er is echter geen ervaring met hoogbouw en ook de industrie om bouwmaterialen te vervaardigen is er niet.

Regie: Rik Delhaas

Holland Doc Radio
Op zoek naar een nieuwe Wibaut
20 september, ca. 21.00 uur, Radio 1

Hoe levend is het gedachtegoed van Wibaut in een tijd waarin veel woningcorporaties niet langer de publieke zaak lijken te dienen, maar vooral bezig zijn met hun eigen portemonnee?

Regie: Erik Willems

Villa VPRO – Bureau Buitenland: Detroit
24 en 25 september, ca. 15.30 uur, Radio 1

Ooit werd Detroit de modernste stad ter wereld genoemd. De grote auto-industrieën – Ford, Chrysler en General Motors – brachten welvaart en aanzien. Totdat halverwege de vorige eeuw de klad erin kwam: de industrie trok naar het goedkopere achterland en de bevolking is sinds de jaren zestig teruggelopen tot minder dan een miljoen. De stad is failliet en de criminaliteit is hoog. Lichtpuntje is de filmindustrie die recentelijk interesse voor de stad kreeg, want in Detroit heb je locaties in alle gradaties van verval, leegstand en verwoesting direct voorhanden.

Regie: Jacqueline Maris i.s.m. Jan Donkers en Daimon Xanthopoulos

Villa VPRO
24 september, ca. 16.00 uur, Radio 1

Live verslag van de opening van de 4e Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam.

De avonden
26 september, ca. 8.00 uur, Radio 6

De stad, in het bijzonder de grote stad, is voor het overgrote deel van de wereldbevolking de dagelijkse leefomgeving. Alle economieën drijven inmiddels op de stedelijke economie. Elke stad heeft zijn eigen strategieën, mechanismen, ruimtelijke kenmerken en oplossingen om samenleven gestalte te geven. In de zaterdageditie van VPRO's *De avonden* een radiofonische editie van het nummer dat het literaire tijdschrift *De Gids* wijdt aan de Architectuur Biënnale.

Eindredactie: Wim Brands en Lotje IJzermans

Villa VPRO – Bureau Buitenland: Jakarta
1 en 2 oktober, ca. 15.30 uur, Radio 1

De economische groei in een van de grootste Aziatische metropolen is zo snel gegaan dat de planologen altijd achter de feiten aan zijn blijven lopen. De Indonesische hoofdstad wordt permanent geteisterd door files en alle oplossingen verdrinken in het moeras van stedelijke bureaucratie of corrupte investeerders. Jakarta's gouverneur Fauzi Bowo heeft een ambitieus plan om met bussen en treinen de stad weer toegankelijk te maken, maar zal zijn opzet slagen?

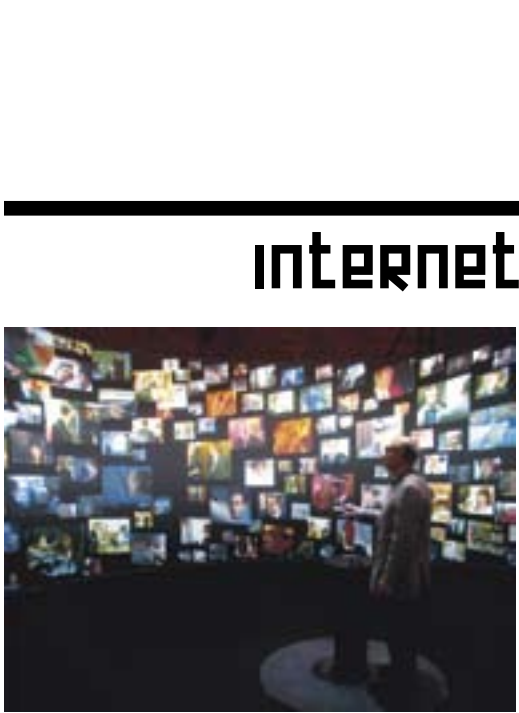
Regie: Olaf Oudheusden

Villa VPRO – Bureau Buitenland: Istanbul
8 en 9 oktober, ca. 15.30 uur, Radio 1

De invloed van conservatieve plattelanders heeft het kosmopolitische karakter van Istanbul veranderd. De invloed van religie is groter geworden en de opvattingen in deze miljoenenstad aan de Bosporus zijn veranderd door de nieuwkomers. Dit zijn niet alleen boeren van het platteland, maar ook grote groepen Koerden uit Oost-Turkije, die inmiddels eenderde van de stedelijke bevolking uitmaken.

Regie: Rik Delhaas

internet

Eeuw van de Stad
met OPEN CITY

De website www.eeuwvandestad.nl is de portal voor alle internetprojecten, met bovendien een weblog en de volledige programma-informatie.

Daarnaast huist op de site **OPEN CITY**, een nieuw audiovisueel archief over De Stad van circa 200 uur beeld (vanaf 1913) en 100 uur radio (vanaf 1926). Het archief brengt voor het eerst documentaires, reportages, clips en interviews uit het rijke verleden van de VPRO en andere publieke omroepen op een thematische manier bij elkaar.

Projectleiders: Bregtje van der Haak & Leonieke Verhoog
Interaction Designer: Robin Verdegaaal
Vormgeving: Sara Kolster en Henrik van Leeuwen

Droomstad Web TV
50 korte filmpjes

www.eeuwvandestad.nl/droomstad

Droomstad presenteert in september een reeks van 50 korte filmpjes (ca. 3 minuten) over Het Goede Leven in de Stad. Iedereen kan via de website melding maken van positieve ervaringen, tips en burgerinitiatieven. Na selectie komt de VPRO langs met een cameraploeg om die vast te leggen. U kunt zelf ook filmpjes opsturen. Een verzameling van de beste filmpjes wordt op dvd gebundeld als *Witboek Droomstad* en aangeboden aan minister Cramer (VROM) tijdens de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam.

Eindredactie: Wim Schepens

City One Minutes
24 uur x 100 steden x 1 minuut
cityoneminutes.org

cityoneminutes Een webproject waar wereldwijd 2400 kunstenaars aan meewerken. In een video van één minuut schetsen filmmakers een persoonlijk beeld van één uur uit het leven van een wereldstad die zij goed kennen. Van Amsterdam naar Willemstad en van Tel Aviv naar Glasgow. Om 7 uur 's ochtends of om 3 uur 's nachts. City One Minutes geeft nieuwe betekenis aan het begrip 'stedentrip'.

Concept: Hansje van Etten en Jos Houweling
Een coproductie van *Holland Doc* en de *One Minutes Stichting*

Soundtrackcity Amsterdam
audio tours
soundtrackcity.nl

Acht Amsterdamse geluidswandelingen gemaakt door kunstenaars. Met een geluidspeler, koptelefoon en plattegrond wandelt een bezoeker een aangegeven route, onderweg luisterend naar een mix van stadsverhalen, muziek, de stem van een gids, archiefmateriaal en een speciaal gecomponeerde soundscape. De geluidswandelingen duren ca. 60 minuten en gaan in september 2009 in première.

Artistieke leiding: Renate Zentschnig
Projectcoördinatie: Michiel Huijsman

Promised land
webdocumentaire
www.beloofteland.org

Tussen sportvelden en stadsranden verrijst een nieuw soort stedelijke omgeving. Ooit was dit een vakantiepark. Nu heeft de toerist plaatsgemaakt voor een nieuw type bewoner, die geen vakantie viert, maar juist een alledaags bestaan leidt. Of het nu een Afrikaanse atleet, Poolse arbeider, vreemdeling of gescheiden man is, ze vinden er allen een tijdelijk thuis. Een portret van vijf toekomstige 'steden' en hun bewoners.

Regie, camera en montage: Sara Kolster en Eefje Blankevoort

digitale tv

Holland Doc 24: Keuze van de Kenner

Van 19 t/m 25 september zendt het digitale documentairekanaal Holland Doc 24 vijf documentaires, uitgekozen door experts die de films ook inleiden, meerdere malen per dag uit. Ook te zien als stream op www.hollanddoc.nl

De keuze van **Ole Bouman**, directeur van het Nederlands Architectuurinstituut:
The Story of Stuff, Annie Leonard & Louis Fox, 2007. Activistisch animatiefilmje waarin bondig en overtuigend wordt uitgelegd hoe desastreus het westerse consumptisme is.

De keuze van **Sjoerd Soeters**, architect:
Cities for People, Jan Gehl & L. Mortensen, 2000. Architect Jan Gehl zet uiteen waarom sommige steden en openbare ruimtes zo op onze zintuigen inwerken dat we ze als prettig ervaren, en andere juist niet.

De keuze van **Jan Rath**, stadssocioloog (UvA):
Rayon 69 (afl. 1 en 2), Vincent Monnikendam, 1982. Lang voor het huidige integratiedebat filmde Monnikendam als *fly on the wall* allochtonen en autochtonen in een Haagse achterstandswijk.

De keuze van **Sander van der Ham**, psycholoog:
Close Up: Het ziekenhuis doorgelicht, de architect als therapeut, Joost van Krieken, 2005. Over de invloed van architectuur en de inrichting van de omgeving op hoe mensen zich voelen.

De keuze van **Marc Schuilenburg**, criminoloog (VU):
Tegenlicht: De informele stad – Caracás, Rob Schröder, 2007. Architecten Brillembourg en Klumpner zoeken pragmatische oplossingen voor de inrichting van Caracás, waar zestig procent van de mensen in zelfgebouwde woningen in sloppenwijken woont.

festival

Eeuw van de Stad Live
3 september

Locatie: Pakhuis de Zwijger, Amsterdam
20.00-23.00 uur, toegang gratis

Een festivalavond rond het project *Eeuw van de Stad*, met o.a. voorpremieres van de documentaires *I am Gurgaon* (*Tegenlicht*) en *Stayin' Alive in Jo'burg* (*Holland Doc*), een live-uitzending van *De avonden*, een audiotour door het Oostelijk Havengebied en discussies met programmamakers over de toekomst van de stad of over uw Droomstad. In het grote slotdebat bespreken onder anderen Adriaan Geuze en Winy Maas de toekomst van de Nederlandse stad onder leiding van Tracy Metz.

tentoonstelling

New Urban Myths
26 september t/m 4 oktober

Locatie: Trouw Amsterdam, De Verdiepung – Wibautstraat 127

Op 25 september opent de afdeling Ontwerpen van het Sandberg Instituut een tiendaags evenement over actuele stedelijke mythologieën. *New Urban Myths* bestaat uit een tentoonstelling, lezingen, presentaties en afstudeerprojecten. Het project laat stedelijke ontwikkeling zien in het licht van transformerende vakantieparken, opkomst en ondergang van stadstaten, militaire principes, geografische coderingen, paradijselijke dromen, rebellie, transport en bestsellers.

Door: Sandberg Instituut Amsterdam, afdeling Ontwerpen i.s.m. Non-fiction, bureau voor culturele innovatie

affiche

In *VPRO Gids* #18 werden lezers opgeroepen hun Droomstad te beschrijven. Beeldend kunstenaar **Sonia Rijnhout** uit Rotterdam schreef onder meer: 'Licht is het belangrijkste materiaal waaruit Droomstad is opgebouwd. (...) De rivier snijdt de stad doormidden en heeft twee tegengestelde stadshelften doen ontstaan, "Jouwstad" en "Mijnstad". (...) Het is een stad waarin de elkaar tegensprekende hoofdbestanddelen van de menselijke natuur zich kunnen manifesteren en uitleven.' Volledige tekst in *VPRO Gids* #36. Rijnhouts inzending werd door tekenaar **Peter Pontiac** verbeeld tot dit affiche (z.o.z.).

Hoe de wereld stad wordt

Voor het eerst in de geschiedenis woont meer dan de helft van de wereldbevolking in steden – vaak in sloppenwijken – en de mondiale trek naar de stad gaat door. Wat bepaalt de kwaliteit van leven in de stad? En hoe houden we de stad leefbaar? De VPRO duikt in het stadsleven op zoek naar nieuwe ideeën en maakt de balans op. Maakt de mens de stad of maakt de stad de mens?

De VPRO brengt in september en oktober vijf nieuwe televisiedocumentaires (in coproductie met IABR), vijf nieuwe radiodocumentaires en vijf nieuwe internetproducties, toegankelijk via de website www.eeuwvandestad.nl. Ook zetten bekende programma's als *De Avonden*, *Buitenhof*, *Andere tijden*, *Draadstaal*, *Tegenlicht*, *Metropolis* en *Holland Doc* in september verstedelijking op de agenda.

De Eeuw van de Stad-programmering is al vóór uitzending op radio en televisie ook beschikbaar op www.eeuwvandestad.nl. De radio- en televisieprogramma's worden aangeboden als downloads en podcasts. De VPRO richt ook een eigen paviljoen in op de tentoonstelling van de 4e IABR.

Projectleider: Bregtje van der Haak
Projectcoördinatie: Sara Kolster
Productent: Janneke van de Kerkhof
Vormgeving: Sandberg Instituut

www.eeuwvandestad.nl

iabr

De vierde editie van de **Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam** vindt plaats van 25 september 2009 t/m 10 januari 2010. Met drie tentoonstellingen, een unieke samenwerking met de VPRO en een uitgebreid programma van o.a. lezingen, filmvertoningen, debatten en workshops, staat de vierde editie van IABR in het teken van de open stad: een stad die divers, levendig en sociaal duurzaam is en waar mensen zich op een productieve manier tot elkaar kunnen verhouden. Met het thema **Open City: Designing Coexistence** stelt de 4e IABR met name de sociale cohesie in onze steden aan de orde: hoe kunnen architecten en stedenbouwers concrete bijdragen leveren aan de kwaliteit van de stedelijke omgeving? | www.iabr.nl